

TOTIS A. és TÁRSA

előbb

Wahrmann és Fia váltó-üzlete

Pesten, Deák Ferencz-utca és Miatyánk-utca sarkán,

ajánlja magát állam- és ipar-papírok, sorsjegyek, arany- és ezüst-pénzek, külföldi piacokra szóló utalványok és jelzőalok bevásárlása és eladására a legelőnyösebb feltételek mellett.

Megbízások a pesti és bécsi tőzsdékre a legjobban teljesítettek.

Totis A. és társa, bank- és váltó-üzlete.

1442 (3-8)

Szepesi

kárpátnövények kivonata

Fáykiss C. orvostudor által Késmárkon mell- és tüdőbajokban szenvedők számára.

A legodonosabban összegyűjtött és kizárólag alkalmas szepesi kárpáti fűnővényekből készítvén kitűnő hatásnak bizonyult szer köhögés, rekedtség, könnyű hurutos izgalom, nyelő- és lélegzőműszerek, görös, idegzetes, nehézkes lélegzetű köhögési rohamoknál, szájköszvény, oldalszurások, idült tüdőbajok, tüdőkorosak görös és gyengítő izzadásiánál, sőt a tápnedvek meggyűléséből származó betegségeknek, valamint gyomor- és általános testi-elyengülés ellen is.

A szepesi kárpátnövény tea, és szepesi kárpátnövény bonbonok használata Fáykiss orvostudortól legjobb eredményt nyújtják. 1880 (2-10)

Arak: 1 üveg kivonat használati utasítással együtt 15 kr. o. é.
1 csomag tea 25 kr. o. é.
1 skatulya bonbon 35 kr. o. é.

A tárgyak beszeresethetők magánál a készítőnél Fáykiss gyógyszerész-nél Késmárkon; továbbá Pesten: Török József király-utca 7-ik szám. — Thallmayer et Comp. — Kochmeister. — Zubek és Batory egyetemter.

Árleszállítás.

Wheeler és Wilson-féle

varrógépek — Manufacturing — Kompagnie
New-Yorkban,

van szerencsénk ezennel köz tudomásra jutatni, hogy gyártmányaink árait leszállították, s hogy azok csakis a magyar koronaországok képviselőjénél

OHM C. O. Pesten,

József-tér 15-ik sz. alatt

kaphatók s rendelhetők meg általa a valódi s dicséretesen ismert családi varrógépek 70 ft-tól kezdve s feljebb. Ez alkalommal bátrak vagyunk a t. cz. közönséget arra figyelmeztetni, hogy valódi gyártmányainkat illetőleg, bár honnan tétetnének is ajánlatok, azok a vevők tévnyt vezetőn nyugszanak, s óvunk mindenkit az ofele lelkiismeretlen varrógép-kereskedőtől, kik nem állják vedmarkunkat s bélyegünket meghamisítani.

Illustrált árjegyzékek egész készséggel szolgáltatnak ki s küldetnek meg. 1290 (24-34)

Árleszállítás.

Frankenbergi technika

(Szászország, Chemnitz mellett.)

Gépészeti iskola három különböző osztálylyal: gépész-mérnökök, művezetők és gépszerszertők kiképzésére. Mindazok, kik nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is szándékoznak kiképezetni e tudományokban, alkalom nyújtatik a technikával összekötetésben lévő gépgyárban. A mult év kezdetén életbelépett egy vegyészeti tanfolyam jól szervezett laboratoriummal, a melyben gyakorlatilag is kiképezhetik magukat a vegyészek.

Programm s tüzetesebb tudósítással szolgál az igazgatóság.

Dr. J. Heubner,

igazgató.

1487 (5-6)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárnál kaphatók:

Gr. Zychy Géza.

Az álom regénye.

(312 lap, 8-rét) füzve 2 ft.

Gerstácker Frigyes.

Végzetek.

Regény.

Fordítá Zólyomi J.

(Nyolczadrét, 160 lap) füzve 60 kr.

Byr Róbert.

Lejtős uton.

Regény.

Három kötet. (8-adrét, 288, 272 és 288 lap.) Füzve 3 forint.

Épen most jelent meg

32-ik kiadásban

a világszerte ismeretes: „Der persönlíche Schutz“ című tanulságos könyv Laurentius-ról, lepcséselt borítékban.

20 évi tapasztalatok nyomán! egyszerűen megpróbálva, segély és gyógyítás a gyengeségi állapotoknak, melyek az önfertőztetés s kicsapongásokból származnak. Megszerezhető minden könyvtárnál, Bécsben: Pohan Károly, Wollzeile 33. sz. alatt. Ára 2 ft. 40 kr., postai küldéssel 2 ft. 50 kr.

A szamitalan utanzások, valamint az e könyvből ki- vonatok, s különösen az ilyen mű- pisz- kos iratoktól, melyek „Jugendfreund“, „Selbsterhaltung“ s hasonló címek alatt, csaknem minden hírlapban nyegle- módra ajánlatnak, egész jó akarattal mindenkit óvunk. Tehát arra, kérünk figyelmet fordítani, hogy a valódi illető- leg eredeti kiadást szerezzék meg ma- gunknak az érdekeltek — Laurentius- tól — mely egy 8-rét kötetet képez 232 oldallal, 60 acziba metszett bonczani ábrával, s lepcsésfelve a szerző saját ne- vével ellátott bélyeggel. 1340 (10-12)

5-ik szám.

Husadik évfolyam.

Buda-Pest, februárius 2-án 1873.

Előzetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyezer hasábozt petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszori igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmegjelölést elfogad Béesben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 3. — Bélyegdíj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Bulwer Eduárd, lord Lytton.

(1805—1873.)

Nem egészen tíz év lefolyta alatt három, Scott Walter óta legnagyobb regényíróját vesztette el az angol nemzet. Thackeray, Dickens és Bulwer az egész mivel világban ismert nevek s műveiknek csaknem minden nemzet irodalmára volt hatása, s minden nemzetbeli közönség sok élvezetet merített belőlök. Legnagyobb, bár nem a legüdvösebb, hatása volt a harmadik, mert Bulwer neve ma senki által meg nem közelített érdekű volt hosszú időn át egész Európában és Észak-Amerikában, s még két ifjabb vetélytársa is csak mellé emelkedett, de meg nem haladta őt olvastatás tekintetében, daczára jelentékenyen nagyobb szabású és költőibb tehetségöknek.

Bulwer f. évi január 18-án halt meg 68 éves korában. 1805-ben született s teljes neve earl (gróf) Lytton Bulwer Eduárd György volt, második fia levén a régi családból származott Bulwer tábornoknak. — Mondják, hogy anyjától, ki igen derék és tanult nő volt, sokkal többet tanult, mint más fiúk szoktak. Hogy egyetemi pályája előtt Etonban, vagy Harrow-ban, hol az angol előkelő ifjak neveltetésüket nyelik, valaha tanult volna, nem említi életírói, de egyetemi pályáját nyilvánosan Cambridgében végezte a szentháromság-ról címzett kollegiumban, hol egy angol költeménnyel pályadíjat is nyert. Azután utazni ment; gyalog járt be Angolországot és a skót al- és felföldet, lóháton Franciaországot s ugyanekkor tájon egy kötet verset is adott ki, de a mely csak magán köröknek volt szánva.

Apróbb dolgozatokat nem emlitve, valódi irodalmi pályája 1827-ben kezdődik „Falkland“ című regényével, melyet aztán évenként egy-kettő követett, nagyon hosszú ideig, míg tehetsége nagyobb érettségre s

művészi öntudata teljesebb határozottságra emelkedett. „Pelham“, „Devreux“, „Clifford Pál“, „Aram Eugén“ s a többi regények oly gyorsan és rohamosan jöttek egy másután, hogy előre kiélesített s élére állított alapeszméinek bizarrsága, előadásának szívesen fogadott, mohón olvasott, a ki a londoni West End-en lakó előkelő világba csak egyszer beüthette az orrát s le tudta írni az épen akkor divatba jött ezüst villákat vagy a nagyuri bitangok előkelő modorát s a hölgyek szeszélyes tulajdonságait. „A kitagadott“ című regény épen ellentétét volt szánva Pelhamnak, mert az új könyv egy stoikus erényességű hősről szól, ki elég magának önértetében, s magasan áll és emelkedetten vagyonának hitvány romjai felett. Meséje a regénynek szövevényes, de érdekes, mellékeseménnyel tul van halmozva, de azok mulattatók, s még sem volt soha kedvelt olvasmány. Legközelebbi műve „Devreux“ némi történelmi buvárlat eredménye volt, melyben a francia és angol udvart festi Anna királyné, I. György és Orleans regens idejében, s az élnk színek, eleven, mozgalmos élet sok érdekelt ad a regénynek, mely egy kedvenc alakot is adott az olvasó és színházba járó közönségnek, a mesteri cselszövő Bolingbroke szemé- lyében. Angol írók e regényt elég erkölcsösnek mondják, bár egy hamisítóról szól. „Clifford Pál“ egy utonálló rablót eszményit, „Aram Jenő“ egy pénzvágyból áruló gyilkost, az „Éj és korány“ egy csaló sikkasztót és pénzhamisítót mutat föl megszerpítve, míg „Lukré-

cia, vagy az éjgyermek“ című regénye egy egész mérgeverő társasággal foglalkozik. Mind e tárgyak mutatják, hogy Bulwer sok részben előfutára volt annak az iskolának a francia és angol regényirodalomban,

BULWER EDUÁRD.

Cs. kir. a. szab.

dió-kivonat

hajfestő szer.

MACZUSKI A. illatszerezőtl
Bécsben.

az ősz haját szőke, barna vagy feketére festi, készítvén van a zöld dióhéjból és legkevesebb sem ártalmas az egészség vagy hajra nézve: a haját öt perc alatt szépen és tartósan szőke, barna vagy feketére festi, a nélkül hogy a fejbőrt vagy fehérszemet piszkítaná.

1 üvegese folyó dió-kivonat 3 ft.
1 tégely dió-hajkenőcs 2 „
1 üvegese dió-olaj 2 „
1 fél „

Hamisítatlanul kapható

Maczuski A.

Illatszerező-üzletében
Bécsben.

Käntnerstrasse 26. sz. a.

Kapható Pesten: Lueff M. Dorotya-utca 3. sz. Török József, király-utca 7. sz. Vertesy S., Kristóf-tér. Vadász F., ur-utca. Kertész és Eisert uraknál Dorotya-utca.

1423 (6-12)

Alólírott ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű pléh- és érc-árukkal továbbá

szoba-ürszékeket, Angles, ürszék-elzárásokat és Bidet, valamint az ezer meg ezer esetben czélszerűnek elismert

KÉMEMYNY-TETÖZETEKET,

melyek alkalmazásánál minden füst elhárítatik. — Nagy készletben mindennemű fűrdőkádak, olófürdő- és zuhany készletek; továbbá

konyhaszerek,

ugymint: vízkádak, vedrek és dézsák. Ugyanott mindennemű építési munkálatok, valamint egyéb megrendelések és javítások átvállaltatnak és legpontosabban eszközöltetnek. 1438 (4-12)

Benesch Ferencz,

(ezelőtt Miksits Károly.)

Raktár: Rózsa-tér, 5-dik szám alatt.

melyet mai nap *sensations-regény*-nek nevez irodalom s közönség, s míg az irodalom kárhoztatja, a közönség dermedt idegzettel, lélekzet-fennakadással és meredt hajjal és szemmel olvassa.

Pedig Bulwernek majd mindenik regénye nagy szerkezeti ügyességgel van egybeállítva, s e tekintetben „Lukréczia“ nagyon sikerült, „Aram Jenő“ pedig csaknem kifogástalan. Hanem annál több a művészet és lélekten panasza Bulwer ellen jellemalkotásai tekintetében. Egybe nem illő tulajdonságok, egymást kizáró ellentétek vannak itt képtelen összhangba olvasztva. Aram Jenő fenkölt érzelmek tudománybeli széles látókörre, finom és nemes szerelme, emberszerető törekvései, hogy az emberiséget a gonosztól megszabadítsa, mind egy falusi tanítóban vannak megtestesítve, ki pénzért áruló gyilkossá válik. *Lukréczia* megépen csupa rémség-hajszát összes följellemeiben. *Dalibard* Olivér és felesége elvetemedett méregkeverők, kik barátaikat megölik pénzökért; eselszövényeikben ki-gyóilag vonaglanak benne három borzasztó kötetlen át, mely azzal a rémes katasztrófával végződik, hogy a gonosz anyát tulajdon fia adja föl s a fiu szörnyű halált szenved az anyja átkos ujján levő mérgező gyűrűtől. A szerző a középkori történetek és mesék, az ujkori bűnügyi krónikák hasábjairól mindent összeszedett a mi visszaszoritól, undorítólag és fölháborítólag hat az erkölcsi érzésre s az emberi szívre és lelkiismeretre. S mind ezt a párisi nagy forradalom, Robespierre rémuralma, a guillotine borzalmai teszik még hajmeresztőbbé. Nem hiányzik itt semmi eleme a gonosznak: családi árulás, gonoszság, gyűlölet, irigység, féltékenység, fősvénység és kincsszomj, förtelmes nagyravágás, csalás és képmutatás, természetellenes ösztönök, nemtelen vágány vad szenvedélyek, kegyetlen és borzadályos gyilkosságok s az örültség szomorú rémképei mind együtt vannak, s midőn a szerző mentségül azt a londoni művészt emlegette, a ki mintegy negyven éve több nőrokonát megmérgezte, hogy a biztosító társaságokat megkárosítsa: ezt az elragadtatott örületbe hozott olvasók felesleges, a bírálók pedig haszontalan mentségnek tartották, mely meg a mellett nem is ösztinte mentség. „Jellemző azonban — mint egy német bírálója megjegyzi — hogy a bűn emancipációja a házasságtörésig még sem terjed; e kérdésben az angol társadalom nem érti a tréfát“ s Bulwer ezt jól tudta, s hatásának nem akarta utját vágni a közvélemény megtámadásával.

Látszik mindezekből, hogy Bulwernek két gyengesége volt: mindig minden áron valami hallatlant akart mondani, s mindig nagyobb hatásra vágyott, mint a mennyit tehetségei megbirtak. Blazirtsága és hiu nagyravágása nem engedte, hogy szive ösztönszerű érzelmei, vagy elméje józan ítéllete megóvják — nem a képzelem tulzássaitól, hanem a szántszándékosan kiszámított s tervszerűen fokozott szertelenségektől.

De életnézetei e közben mégis sokat tisztultak, bár az előkelő világfi, ki az emberi természetet gyengeségeit nem akarja tudni, mindig megmaradt benne.

Történelmi tanulmányai után négy kitűnő regényt írt, egyet Itália régi, a másikat Itália közép korából. Kettőt az angol történetből. „Pompéji utolsó napjai“ az egész tudós világot elragadta a klasszikai világ társadalmi és családi viszonyainak festői leírásával s a görög és római élet mindennapi alakjainak plastikai rajzával; „Rienzi“ pedig, ki egy rövid éltű köztársaságot ala-

pitott Rómában a XIV. században s a pap-ság és nemesség áldozatául esett, mint egy lelkes olasz hazafinak, úgy szólva egy középkori Mazzininak rajza, a szabadsági vágyakban uszó fiatalságot hódította meg. Angol történeti regényei („Harold, az utolsó szász király“ és „Az utolsó báró“) nem tartoznak legjellemzetesebb darabjai közé, s bár történeti tanulmányai mélyebbek, mint a minőket Scott Walter tett regényeihez, de képelete nem oly erős, nem oly élénk a régi saxon alakok újra élesztésében.

Egy ideig egy havi folyóiratot is szerkesztett, melyben sok tudományos, művészeti és mythologiai tanulmánya s vázlata jelent meg, s ekkori tanulmányai közben nagy hatása volt rá Göthének, kinek sokoldalúsága majd minden irányban felélesztette Bulwer szunyadó hajlamait is. 1837-ben egy történeti munkája jelent meg: „Athéne emelkedése és bukása“ cím alatt, mely a tudós világ méltánylatát is megnyerte.

Nem sokkal ezután „Maltravers Ernest“ című regényét adta ki, mely ismét nagy hatást tett, s ezt a hatást fokozni, sőt kiszakmányolni akarva egy szerencsétlen szerelmi történet fejlesztésével, még tovább is feszültségben tartotta az olvasókat: Maltravers folytatásaként egy második regényt is adott ki, de a viszonyok erkölcsi rajza ismét nem volt kielégítő.

Egész működését tekintve, egy angol kritikus szerint a regénynek nyolcz fajtát művelte és ékesítette, s ezek: 1) az angol, 2) az idegen történeti regény, 3) az angol élet és angol erkölcsök rajzát tárgyazó regény; 4) a divatos előkelő világi regény, 5) a bűnesetekről szóló regény, 6) az utazókról, turistákról szóló regény, 7) a természetfeletti képeletek és rémképek regénye („Zanoni“), 8) művészeti irányregények, melyekben Göthe „Wilhelm Meister“-je a fő minta.

A harmadik osztályba tartozók közül kell még egy regényét megemlítenünk, melyet „My novel“ (Az én regényem, vagy az angol élet tarkaságai) cím alatt adott ki. — Ez a regény teljesen különbözik minden egyéb munkájától, s az angol élet változatos rajzaival Dickens akarta legyőzni saját birodalmában; de a közönség, bár szívesen fogadta és mohón olvasta a derült rajzokat, megmaradt ujjab kedvence mellett.

E dúsgazdag termékenység mellett még szindarabokat is írt Bulwer, melyek közül nem egy nagy hatást tett s Macready, Kean és más nagy színészek aratták bennök leg-szebb diadalaikat. „A pénz“ című vigjátékát nálunk is adták, míg regényei közül tudunkra csak az „Éj és korány“ s „Rienzi“ jelent meg magyarul.

Bulwer az angol regényirodalomnak mindig egyik elsőrendű alakja marad. A regény formájában nagy haladást mutat elődeihez képest; a mese szövéseiben, melyet a legfinomabb szálakon is tud követni, oly mester, hogy maig is ritkán akad vetélytársa. Mint író gondos, választékos, tiszta és nemes iránya által válik ki. Az angol „high life“, vagy is előkelő világ alakjait és életét az egész világ nagy részt az ő regényeiből ismeri, s minden irodalom írói tőle veszik az angol társadalom mintáját. A hideg, szilárd, önző világfiak rajza s azon nő-alakjai, a melyeknek szenvedélyét inkább az ész, mint a szív adja és kormányozza: oly kitűnően sikerültek neki, hogy ezekben Scott WALTER egészen felülmulta, őt pedig e téren sem Dickens, sem Thackeray utól nem érte.

Hanem Bulwer a politikai pályán is szerepelt. Egész szerepe röviden elmondható.

Mint szabadelvű fiatal arisztokrata egyik párhöz komoly szeptikus volt, s mikor az élet komoly választásra hívta, átment a konzervatívokhoz s mint kitűnő író lord-ságot kapott. Neve a politikában mit sem jelent, mert nincs hozzá semmi esemény-csatolva, s tán még fontosabb megemlékezésünk, hogy költeményeket is írt, egyebek közt egy hőskölteménynek szánt angol tárgyú elbeszélést s „Az elveszett milétusi mesék“ című beszélyeket, melyekben a görög mythologia ragyogó színeivel festi az ősgörög életet. Mint nagy írótt nagyságához mért szigorú bíráló mellett igyekezünk őt megismertetni, de fényoldalai bőven fölérik az általunk is kiemelt arány-oldalakkal.

Az angol nemzet az ő sírjára is méltán felírhatja azt a latin mondat, melyet a „Wakefieldi pap“ szerzője, Goldsmithnek a Westminster apátságban álló emlékére az öreg Johnson írt: „Nullum fere scribendi genus non tetigit; nullum quod tetigit non ornavit.“ „Alig van irodalmi műnem, melyen nem dolgozott, s a melyen működött, mindannyinak díszére szolgált.“

A politika maszkjai.

(Farsangi szatira.)

Alázatos szolgálók, uraim!
A domináknak is kézesökomat!
Ismerlek, oh, szép maszki! — jerünk mulatni,
Fogunk kacagni, — *rendavum* fogadd!
Nevettetek rajtam ti is elégszer,
Mig könnyű szívvel és együgyű észszel
Arozatokon feleskölám a mázat,
Szent hódolattal, mint előlázat.
Ah, mint szerettetek, a bárgyut, akkor!
Természetes, mert tükrötök valék;
A maszki után mutatam arczotokra —
S bámult, csodált és vállra vett a nép.
Most megvetést mutattok és boszút,
Természetes, mert láttam a szemöcsöt,
S véletlenül, meglepve, elkliáltam:
„Rutak vagytok!“ — s a nép ijesztve dörgött.

De hát mulassunk. Jer tollam hegyéig,
Szép domino, és sugd fülembé titkod,
Alézád alá tekintek, azután
Keringj, forogj, még ma tied a hip-hop. —
Hogy is volt csak? — mily nyilt volt házad egykor!
Lakmára lakma, élvre élv, gyönyör,
Fény, pompa és szép czimzetű jegyekkel
Körödbe hitt széles baráti kör,
A kőbe! annyi embert fulladásig
Jóltartani, nagy önfeláldozás;
Hozzá a szép szavak, sima enyelgés,
És jobbra-balra kézcsók, bókolás.
Meggzámítam, *Tovkos* notáriusnét
Tizszer vivéd polkába, földicsérve
Szép lengé tánczát, karcu termetét, —
A főzst, oh, mért így vezetni félre?
Leányod ez alatt sajátkezűleg
Zászlófi poharát töltögeté meg,
S nőcskéd az udvaronc páter szemébe
Port vert, — azaz: szelet, — legyezőjével.
Sokan valánk ott, *Földesitől* kezdve,
Kinek tanyáján a megyei birkák
Tanácsba gyűlnek és mi nem rokonfaj,
A kandidációból mind kiirtják, —
Le a pribék *Kolomposig*, ki lopja
A nyakkötőt is, melyen csüggy kolompja;
De végre hangja kongó, — így nemes
Barátságodra ő is érdemes.
Csak *Pusztafi* nem volt ott, — eh, botor fő.
Egy munka-moly, a néppel ismeretlen;
Se faluja, se torka; esze mellett
Szerény művelten, és böles éhhetetlen. —
De jól mulattunk így is, folyt a kedv,
És folyt a pezsgő s annyi drága nedv!
Mert volt miért; a czél szent, isteni: —
A széthúzó s megzúllott társadalmat,
Mit a barátság, e tavaszi harmat,
Rég elhagyott, — pezsgésre költeni.

Aztán mi sem valánk halátlanok,
Sok érdemed lóvá tevén sokunkat,
Kocsid elé fogóztunk; — fáklvány,
Éljen-rivalgás, s megvolt a — triumfnap!

Hanem azóta, bár a nép bizalmát
Magas kegyi is követte, s szende nód
„Nagyságos asszony“ czime jogba lépett
(Nem a cseléd között, csak mint előbb) —
Azóta észre nem veszed, mi tépett,
Zilált, sívár a társadalmi élet;
Az őrtizek, őszinte kedv tanyái,
Mint kezdenek bús, néma ködbe szállni;
Mint nő az önzés temetői árnya,
Közéletünk erényeit gyalázza...
És senki sincs, — ki volna kivüled,
A ki után a nyáj megy szívesen? —
Téged ezer követ, de Pusztafit,
Mert esze több mint földje, senki sem. —
Nincs, ki vezessen szép, nemes irányban,
Pezsgő ne'kül bár, jó magyar borával. —
El, doming! — siess, mert jön Kolompos,
Én csiptelek, de ő marokra fogdos. —

Jer közelebb *Hajlongi* ur te is;
Csinos öreg vagy és módos gavallér!
Ne bujkálj, ismerünk! Hol van családod?
Ah, itt! — hogy is hagyná subát a gallér? —
Hogy is volt csak? — minő szerény valál
Nem régiben, és házad egyszerű!
Nem volt sokad, de sokra tett azért,
S csak önmagadhoz voltál szűkkezü.
Hívtok az Akadémia, a Színház,
Te megnyitád erszényedet azonnal;
S melyhez te egy követ nem áldozál,
Művészi oszlop nincs olyan a honban.
Sőt önköltségeden, — falud' emelte, —
Kömvéved feketézt meszelte
Mátyási sirlóttát, a gyász okál,
Hogy a jó rim ott mult ki Hunniából.
Ezen felül is működés sokat;
A gazdaság, kertészet és borászat,
A híren és tekinteten kívül,
Borral, gyümölcsessel jól ellátta házad'. —
Példád után indult nagyobb fiad,
— Mert a kicsiny a nagy után halad, —
És agarász-verseny és kártyaasztal,
Vásár, mulatság, hol ő dominált.
A közügyet növelte egy araszszal,
Mert bármí ív megtelt, mit ő ajánlt. —
Kisebb fiad a bálakat szerette
És tiz megyében ismerék bokáit,
De csak jó czélra tánczolt s e miatt
Leszállt, frakk nélkül, a polgári bálig.
És nőd? — egyleteket csinált, s mi szép volt!
Lelkemből él emléke, a midőn
Hozzá mene az elhagyott, a sultolt,
És ő segite, — volt szív, volt miből. —

De a közvélemény is érez ám!
S az érdemet, mely rejte volt talán, —
(Bár irnokod, a rendes kompilátor,
Ujságlapokba kürtöléd *magától*) —
Hírszárnyra kelti és a vak csodálat
Büvös varázsa vona kicsi házad'. —
S e délibábba' már magasra szállsz,
Híred jogot, jogod hatalmat ad;
Tárczadba nézsz: — üres; — s mosolygva látod,
Tündérmomára épül palotád. —
És fiaid? — egyik törvényhozó,
Vasutügyekben most is dominál;
A szindikátus és konzorcium
Igazi vásárt neki most csinál.
A másik? — most is tánczol, ez a dolga,
Bár az *Athenaeum* naptára mondja,
Hogy hónaponként nyugtatványt is ír,
A mire csordul szép titkári díj.
Leányod és nőd? — pór, szégyén helyett
Gróf Bukfi csókol most nekik kezét;
Ragyogva, fényesen, szalonban ülnek,
Nincs tenni mit, mikor mindennap ünnepek. —

Hanem, nagyok ti, míg kicsik valátok,
És még hatalmatok nem volt, dicsők!
Most nézzetek szét és vegyétek észre
A hont, az esdőt és a szenvedőt!
Arad kiált és annyi pusztá siron
Bában zokog a honfi méla lelke;
Kiált a hely, honnan az óriás láng.
Pétfői szórt sugárt, fényt, nemzetünkre. —
Nincs műbarátja a magyar művészeknek,
S az új eszmék a régivel enyésznek
Az antiquariussal, — ez komoly! —
Prenumerál mindenre ott — a moly.
Kiált a *Népszinház*; — a népre, perzse,
Kiket a nép emelt föl az eresze.
Fenről lenézni nektek jólesik,
Míg a tömeg a sárba' bukdosik.
Kiált az árva és ügyes-bajos
A fű-s moh-lepte tisztá ház előtt,
Hol alszik az igazság, — tán halott is? —

S maga Királyunk itél perelöt.
De félre, szép maszki! — nem beszélék többet,
Búcsut veszek, földig borulva, tőled;
Viszontlításig! — hölgyed' tisztelem,
Jöhet idő, csevegne még velem. —

Szolgája nektek is, vig cimborák!
Drága bort isztok, magatok borát,
Pedig terítve ám az ingyenszalát,
Hol sült galamb öllekzik malaccszal. —
Mit, nincs *hívásotok?* ez sérelem!
Mert *hívásotok* van, ismerem;
Jól inni tudtok és a dikozóra
Végül elázik a palaezok dugója.
A pártos lakmán most is szótatot tart
Fokosfi és hatása oly csodás!
Ripók a gyomrárt fogja, én velőmet,
Szédít a sok zaj és káromkodás.

Ismerlek, oh, maszki! — Derek *Fokosfi*.
Tavaly Budára jártál, nemde? valld ki!
Kérvényedet, megírva szép simán,
Könyörgve, térdepelve adtad át.
És a mimiszert, a ki átvevé,
Szent áhitattal kézen csókolád.
Mégis eléstél, — hja, hamis a német!
Utána ismerik a lump-szemérmét.

Bundás, te is voltál nem egyszer ott fen;
Frakkod számlája most is fizetetlen,
De hát ha nincs miből? — kidobtak onnan,
A hol pedig más százásokra gond van.

Rókaszi is kerülgeté a szőlőt;
Szárnyast, vadat ettek Budán, mit ő lőtt;
A püspök, a kegyur, császarmadára
Öntözgeté a bort kerek pohárba, —
De a kinevezés azóta sem jó, —
Hja, a vadász máris több mint az erdő! ...

És most ti üttök itt zajt, oh herék, ti!
Kik jártatok a konz után, de ott
Kitudva, hogy kerülitek a munkát,
Oldalba rugtak, mint silány rabot. —
Az ösztökéhez és műhelybe, honfi!
Ha gyomrod éhes, járjon ám a kéz;
Ha csak potyára les-sz, munkába' senki,
Ködul utódod, elfogyván a kész.
Fel, urfiak, ti is; de még ne messze,
Csak iskolába, repetálni számot;
Tanulni, nem zsongolni, — azután:
Tanácsurak, prefektusok, tanárok!
Mert a ki itél, önmaga legyen böles,
És a ki kárhoztat, legyen nemes;
Irtaa magán, mit ellenébe' gyűlöl,
És ne kövesse, a mit ellenéz. —
Dologra hát! — ha nyugszanak, kiket
A hon — szerintetek — *pénssal* fizet: —
Dologra! — egy nemzet bir még sokat,
El ne játsszatok! — *koszorítókat!* —

De kezd viradni és pihenni vágyom;
Miattatok már nem veszitem álmod',
Szép dominók! — de féltem is szívem' még;
Hogy csókra kész, mint nem olyan igen rég;
Már is, mosolygva bár, az arczom nedves,
Sirok, mint egy kiábrándult szerelmes —
Jó éjszakát! — rá boldog ábredést!
Jó farsangot! — rá kurta böjtölést! —
Fejes István.

A hadnagyné tyúkjá.

Eredeti beszély

P. SZATHMÁRY KÁROLY-tól

(Folytatás.)

V.

Az 1831-ik év véres betűkkel van bejegyezve az öreg Európa történetében. Ez év egy nemes, de szerencsétlen nemzet halálát jelzi, mely a nemesebb emberi érzelmekre, Európa rokonszenvére támaszkodva kísérel meg újból az éléthalál harczt brutális elnyomóival.

Mindenki tudja, hogy a szerencsétlen Lengyelországot értjük.

A vállalat nagy és nemes volt, de számítás nélküli és eszélytelen; egy költő kezdeménye volt az, ki inkább tudott melegen érezni, mint hidegen gondolkozni; ki készpénz gyanánt vette a szép szót, készségül az ígéretet.

Lelelve s a 31-diki lengyel forradalom a francziák, németek és magyarok rokonszenvére számítottak és annyiban nem helytelenül, mert e rokonszenv valóban megvolt. A testvérét fojtogató Kaint gyűlölte az új eszmék egész világa s örömré lángolt föl, midőn remény mutatkozott reá, hogy Abel kiszabadulhat gyilkosa körmei közül. De kihagyták számításaikból azt, hogy a hatalmat egyik szomszéd országban sem bírják azok, kik egy elnyomott nemzet könnyűit és vérézt szívókra érezték hullani; és hogy a kőnyezők száma talán sok, de a *tevők* száma egy nemes tignyél sem legió.

Ismeretes dolog, hogy a hevenyészett var-sói forradalom férfainak eleinte kedvezett a szerencse. Dverniczky tábornok győzött Stoczeknál, Skrineczky Górnánál; ez utóbbinak későbbi fényes győzelme Prága előtt örömmel és reménnyel tölté el a szabadságtól dobogó szíveket egész Európában.

E szívek pedig a legmelegebben dobogtak a szomszéd Magyarországon.

Itt mint futó tűz megyeről megyére terjedt a fölkelés szerencsés sikerének híre. Lángszellemű és szavu szónokok sürgették megyegyüléseken, hogy ő Felségét a kormány bírja reá a szerencsétlen testvérnép segélyére.

Természetes, hogy ez keveset eredményezett; a szó elröppült; a tett elmaradt.

Maga az uralkodó ház ugyan nem volt ellenséges indulat a lengyelek iránt.

Hagyományos volt a családban Mária Terézia ama szép mondása, melyet Lengyelország első fölöstáza alkalmával az okmány háttára írt: „Tetszik, — mivel annyi jeles és okos ember tanácsolja; de majd midőn én már nem leszek, az utókor be fogja látni, hogy e halálatlan tett jó gyümölcsöt nem teremhet sem a birodalomra, sem Európára nézve.“

A „háládatlan“ kifejezés pedig azon tényre vonatkozott, hogy az ostromolt Bécs-et és szorongatott birodalmat egykor Sobiesky lengyel király mentette meg a török hadak végelborításától.

Tényleg és nagyban mindennek daczára a kormányok nem elegyedtek a lengyel dolgokba; megelégedtek mindössze is azzal, hogy egy-egy figyelő serget állítottak a határszélre.

A szép beszédek is elpatogtak; bár nem lehet mondani, hogy épen minden eredmény nélkül.

A fiatalság, hol a vérnek gyorsabb utja van a szívűtől a fejhez, a dolgozt igen is komolyan vette. Alig volt, kivált a északi részekben megye, vagy nagyobb város, hol egy-kettő össze ne sugott volna; nem nap, hol 10—20 lelkesebb magyar ifju át ne szökött volna a határon.

Az osztrák katonaság nem tartozott az ily szökevényeket észrevenni.

Sándor egyike volt e szökevényeknek. Egyik legkedvesebb tanulótársával és barátjával egy szép márcziusi napon utat vesztek a Kárpátokon át, s képzelhetni, mennyi nélkülözéssel kellett küzdeniök, míg a különben is szegény, most pedig épen katonasággal megrakott Gácsországon át eljutottak Dwerniczky táborába.

Sándor nem írt jó öreg anyjának e vállalatról semmit; sőt egy érzékeny levélben gazdáját is megkérte, hogy ne tudassa azt szerénynyel, kinek az aggodalom szívét fogná összezúzni.

Hideg észszel talán pálezát lehetne törni ezen tett és elhatározás felett, de az, ki egy erőteljes és melegen érző ifju fejével gondolkodik és szívével érez, nem fogja őt elítélni; ellenkezőleg ez eljárásban elítélendő könnyelműség helyett, gyöngédséget keres.

Az ifju szív, ha iránya nemes, befogad minden szent és nagy eszmét; képzelme nem törődik az akadályokkal s nem visz számadást az önzéssel.

Sándor ismerte a testvér lengyel nép történetét; hallá segélyért esdő szöveget és nem habozott... Egy hét alatt Dverniczky táborában látjuk őt.

Nem riasztotta e tekintetben vissza még az sem, mit akkor Mirabeau híres mondatához „a forradalom megkezdette útját és az egész földet körül fogja vándorolni” — ragasztottak, hogy „a halál árnyéka követi azt és oly súlylyal nehezül az emberiség keblére, hogy szívére majd-majd megdermedni készül rémültében.”

Sándor és társai vére nem dermedt meg: bár utjokban már hallák, hogy amaz iszonyu szörnyeteg, mely a középkor világszűz csatáit, mint „fekete halál” vagy „pestis” követte, már föllépett, keleti kholera

tőre; ellenben Rüdigernek két akkora orosz sergével állt szemközt, mely őt a forradalommal rokonszenvezőbb Podoliába visszavonulásra kényszerítette.

Itt találta őt Sándor pár rendes ezredével s a körülete csoportosuló kaszás földművelőkkel, kiket a szintén csatlakozott nemesség és távol vidékekből szállingozó műveltebb szabadsághősök segélyével igyekezett hadserge használható tagjaiul képezni.

A háboru ma már inkább csak számtani és mechanikai földadatok megoldása; akkor azonban még megvoltak annak lélektani tényezői is nagy mértékben.

Akkor még el lehetett venni a szuronyos löfegyvert a kiegyenesített kaszával; szerepe volt a személyes bátorságnak és bravournak.

Meg volt a táborozás költészete is, kivált forradalmi seregnél.

Dverniczky hátráló serge csaknem min-

A seregek egyetlen sátora volt, a tábornoké, s azon pillanatban, midőn a fölkelő serget meglepjük, az egy erdei tisztás magaslaton volt fölülve, körülötte a sátor tüzei, néhány szekere és ágyuja; aztán a csapatok köröskörül tábori vonalakba fölállítva.

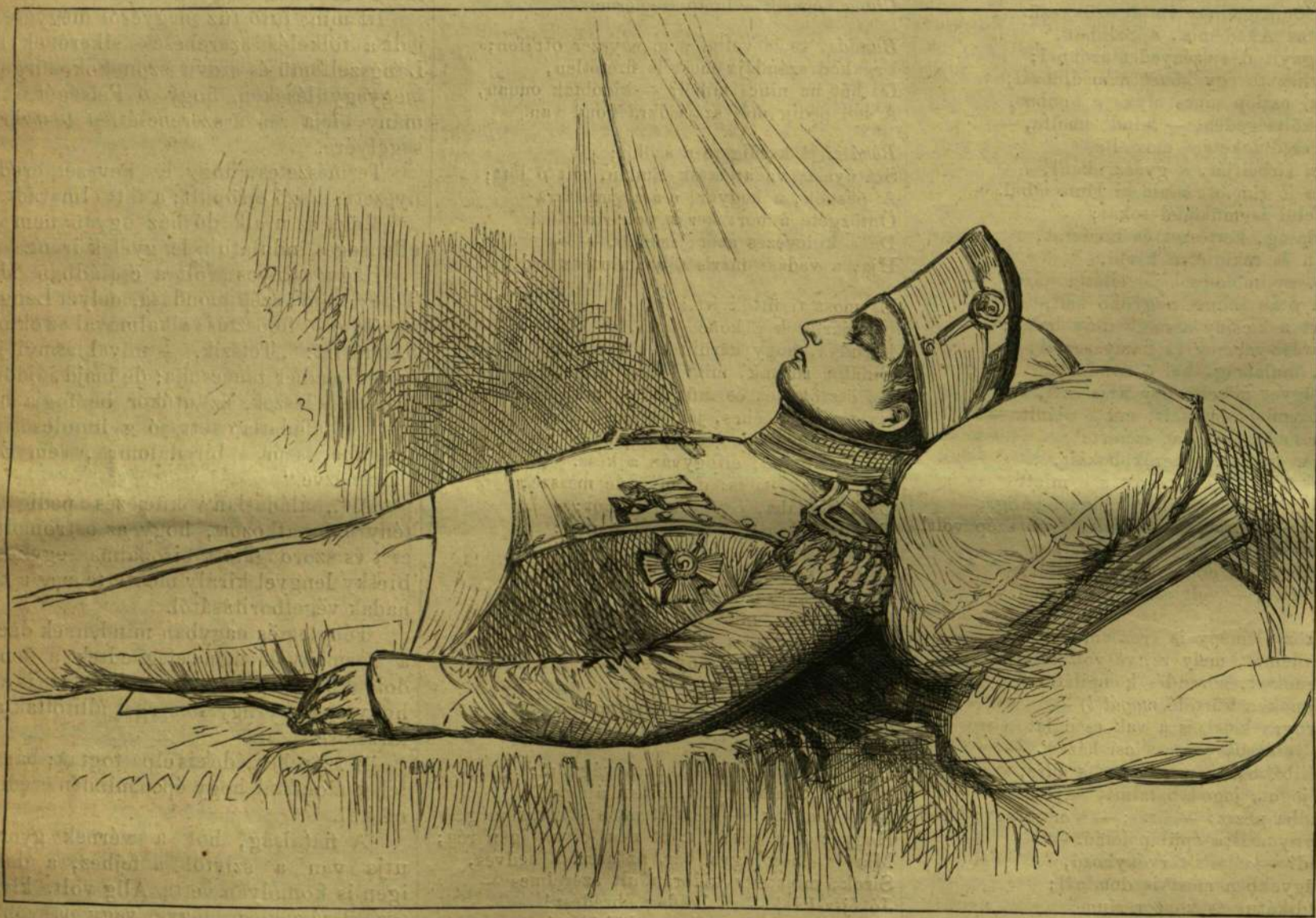
A szemlének már vége volt, s a vezér, ki egy meglehetősen kiéhezett fehér lovon ült, a főbb tiszteket maga után intve, sátora elé gyűjté.

Itt leszőkött lováról s köpenyét, mely golyóktól vala átlugatva, nyaka körül csapva, kiüllő nagy kék szemeit körbe járattá, félig kinőtt serte-szakállu állat végig simitá és megszólalt:

— Önök, azt hiszem, mindnyájan férfiak; nem asszonyok és gyermekek.

— Tábornok ur! én nő vagyok — szólalt meg egy ritka szépségű hang.

— És én is! — kiált egy második magas növésű, de pelyhetlen állu tiszt.

I. Napoleon a halottas ágyon (1821. május 5).

név alatt, s a harc kaszája mellett végzi aratása áldástalan munkáit.

Az ő szívök előtt, minél nagyobb, annál nemesebbnek látszik az áldozat; kalandvágyó lelkök előtt, minél több akadályu, annál szívelemből a vállalat.

Skrinyeczky górei, de különösen már említett dembie-wielkiai (Prága előtti) győzelmes csatája után, hol csak foglyokban 10,000 orosz került lengyel kézre, a lengyel ügy vezetői arra a gondolatra jöttek, hogy a korábban Lengyelországhoz tartozó Litvaniába, Podoliába és Volhyniába betörve, ott az orosz főserg háta mögött, a népet fölkelésre bírják.

Ily czéloból indult meg 5—6000 emberrel Dverniczky először is Volhyniába.

Itt azonban a számítás balra fordult. Nem hallgattak volt a kezdeményező Lelewel tanácsára, ki azt követelte, hogy a nép a robot alól azonnal felszabadítsák. Dverniczky Volhyniában nem talált több köve-

dennap harcban állott; csaknem folytonosan éhezett; de azért a „Busul a lengyel” féle harci dal, mely akkor keletkezett, gyakran hangzott föl a podoliai erdőkben.

Sajátszerű tarka sereg volt az, mely ha tüzeit a félig zöld áprilisi lombu fák között fölüté, nagyon érdekes tarka képet nyújtott. A lengyel nemesség előszeretettel tűzött aranyos, ezüstös fényessége, a lengyel katonaság egyenruhái — s a köznép szürke-sárga halinái között; s mindez a párheti visszavonulás és tavaszi táborozás nélkülözés rongyjaiban.

A magyar ifjak, kiket Dverniczky az ilyenkor olcsón osztogatott tisztai vállrojtval örömezt ruházott föl, egy-egy századnyi kaszást kaptak, kiket csak egyre kellett oktatniok: hogy a hol meg kell állani, meg ne szaladjanak; a lovasságot igyekezzenek kaszáikkal visszariasztani, s ha kell, tudjanak koplalni és meghalni. Rövid tudomány, de azért nem könnyű.

— Bocsanat; csak nyelvem siklott e szokásos szójárásra. Áldás önökre; önöket a hazaszeretet férfibakká tette a férfiaknál!.. De a dologra. Én nem akarom áltatni önöket; mi igen veszélyes helyzetben vagyunk. Roth orosz tábornok 18,000 emberrel, tehát csaknem négyszer annyi sorhaddal van nyomunkban, s kivéve talán az egyetlen délnyugoti oldalt még, teljesen körül vagyunk kerítve; löporunk épen fogyatékán; eleségünk utolsó részlete kiosztva. Én ágyuimat, mely nemzetemnek most oly drága, meg akarom menteni, s így el nem hagyhatom. Ennek egyetlen lehetősége van, ha ugyan van, s ez az, hogy e hegynyakat, hova az ágyukat rögtön fölvonatom, megvédjem addig, míg az orosz sereg, melynek hurráit már hallhatják önök, — egészen körbe fogja. Azért, a kinek élete kedvesebb hazájánál, meneküljön!

Szünetet tartott. De egy szó nem hangzott; egy arcz sem lett halványabb.

— Jó — mondja elégültlen a tábornok. Még egy lovagi és testvéri kötelességet kell teljesítenem. Szabó és Kovács százados urak magyar testvéreink, — mondja francziára fordítva a beszédet, — önök máris többet tettek, mint mit a legjobb testvérektől követelni lehet. Az osztrák határ egy órajárás s ott magyar ezredek táboroznak, — meneküljenek önök; én föloldom önöket a kétségbeesett küzdelem esélyei alól.

— Engedje, tábornok ur, hogy ígéretünket beváltuk, — mondja Sándor, — mi „győzelemig” szegődtünk.

— Ugy is jó, — mond Dverniczky és szemei ragyogni kezdettek, midőn Sándornak kezeit nyújtá; — ön már ugys megmutatta, hogy a kasza jó kézben többet ér a rozsz kézben maradt szuronynál. Akkor kiki helyére! A fegyver már ropog; az ágyuk megindultak. Isten önökkel!

* * *

Koronként parancs jött, mely a csapatot hátrább vonulni rendelé. Az orosz csapatok falánk vérekként nyomultak s vágyaik czélját különösen a két tiszt látszott képezni.

A visszavonulás pedig kedvezőtlenebb volt a helyben maradásnál is, mert ilyenkor az ellenség golyóinak leginkább ki voltak téve.

Ezenkívül fáradtak is voltak; úgy hogy Sándor, midőn egy újabb parancs jött a visszavonulásra, oda kiáltotta társához:

— Feri, én nem tudok tovább menni, hagyjatok engem itt meghalni!

De ezt már az nem engedte s erővel hurczolta tovább magával a fák között; az oroszok alig 50—60 lépésnyire voltak tőlük; a golyók folyton füttyültek füleik mellett.

Egyszerre hátuk mögött fölhangzott a kemény katona kérdés: — Halt! Wer da!

— Meg vagyunk mentve, — kiáltja Sán-

Viszonylagos emberi fogalmaink szerint az emberiség egyszer jobb, majd rosszabb indulatoknak és hajlamoknak hódol; ehhez képest a történelemben különböző erények és bűnök korszakai váltakoznak.

Miután azonban ahhoz, hogy bár a roszban valaki korának uralkodó egyéniségévé, annak leghívebb kinyomatává, mintegy eszményévé emelkedjék, okvetlen nagy tehetségek kívántatnak, meg kell engednünk azt is, hogy ha egyik korszak eszményképe általában kevesebb szép, mint a másiké, de azok mégis többé-kevésbé a rendkívüliségek s helylyelközzel az elsőrendű nagyságok közé tartoznak.

S e szempontból indulva ki, bármi nagy tiszteletet érezzenek is némelyek a történelem legfényesebb tüneménye I. Napoleon iránt, mindamellett természetesnek kell találniok, ha a világ közvéleménye pár huzam fölállításával szeret foglalkozni az

III. Napoleon a halottas ágyon (1873. január 10).

Rövid negyedóra mulva már javában folyt a harc. Egyenetlen, véres küzdelem, hol a gyengébb fél számát a hazafi lelkesedés, a löport személyes bátorság pótolja.

Sándoréknak egy szoros utat kellett védelmezniök, melyen a főserg hátaiba lehetett kerülni. Ez magában nem oly nehéz és szép földadat; csak egy volt benne a szokott hadfolytatástól elütő, — hogy a lövéseket szép nyugodtan és a fák által fődözve el kellett tünni, míg vagy a főserg elvonul, vagy birokra, szuronyra kerül a sor.

Hullott biz ott a szegény kaszás mind-egyre a mint az erdő fáit elkezdettek a hulló golyóktól recsegni. A nyomorult pór, ki még alig birt a hazaszeretetének sejtelmével, kinek sovány földje alig adott annyit, miből megéljen és vézna tagjait elfödje, keresztvetéssel fogadta a golyót s egy kérdő tekintettel az égre, rogyott össze, rongymezét arczára vonva, hogy ellensége ne lássa kinjait.

dor barátja, — ime egy magyar ezred előőrsei! Csak vissza! vissza!

De e pillanatban egy golyó Sándor karját érte s ez elhanyatlott.

A jó barát alig győzte őt az osztrák előőrskig vonzolni, — hol teljesen elvesztette eszméletét. (Vége köv.)

A két Napoleon császár.

„Madarat a tolláról, embert a pajtásáról lehet megismerni, — mondja egy honi példabeszédünk. De ez állítás alól bizonynyal képzelhetünk kivételeket, s ha a közmondásokat alkotó népképzelet a világtörténelemmel ismerős volna, kétségkívül azt is utána tenné a főnebbi mondásnak, hogy a korszakok jellemét pedig eszményeikről lehet fölismerni. Ez olyan igazság, mely aligha kevesebb kivétel alá nem esik, mint a főnebbi.

egykori Napoleon, — kitől a nagy nevet senki sem tagadja meg, — és a most elhunyt unokaöcs között, kit egy világhírű költő, ki egyéb-iránt ötletei merészességéről nevezetes, — kicsinynek nevezhetett, a nélkül, hogy e merészségen az elfogulatlan világ fölöttebb megbotránkozott volna.

Már ha ez alkalomból, midőn legalább rajzban a két korszak hőségének alakja a ravatalon előttünk áll, mint a „százfejű szörny”, a közönség egy tagja mi is párhuzam vonásába akarnánk bocsátkozni, mindenekelőtt megjegyeznök, hogy az unokának, nagysága mérlegelésében, a nagybátya dicsőségének fénye épen annyit árt, mint a mennyit használt ama polczra való fölemelkedésében, melyet amattól végre is inkább örökölt, mintsem pusztán saját erejéből megszerzett.

A Chislehurstben elhunyt Napoleon császár a szent-ilonai Prometheusz alakja mellé állítva, természetesen hogy kicsinynek látszik, nemcsak erkölcsileg, de általán

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

Ferencz tett egy közérdekű indítványt. Ohajt — ugymond — minden alkalmat felhasználni, mely által a hazai tudományosság és irodalom iránti érdeklődést és rokonszenvet a közönségnél ébreszteni lehet. Ily célja volt a mult évi Bessenyei-ünnepélynek is. A folyó évben is egy, bár kisebb jelentőségű, de mégis érdekes eseménynek fogjuk megérni négyzást éves fordulóját, mert a legelső magyar nyomtatott könyv 1473-ban jelent meg. Annnyival jelentősebbnek tartja e tény, mert a könyvnyomtatás felfedezése is csak harmincz évvel előbb történt, legalább a német tudós világ így számítja és 1840-ben ünneplé annak 400 éves jubileumát. Múltónak véli, hogy az akadémia tegyen valamit ez esemény emlékeztérére. Nem nagy ünnepélyt kíván, csak egy akadémiái előadást; de egyezersmind ohajta és alkalomra a magyar könyvnyomtatás történetét illetékes toll által megírati s indítványozza, hogy erre Szabó Károly szólítsassék föl. Ez indítvány ügyében egy bizottságot neveztek ki.

(A Kisfaludy-társaság) jan. 29-iki zárt ülésén b. Kemény Zsigmond lemondása folytán, elnöknek Toldy Ferenczet választák meg, alelnöknek Gyulai Pált, titkárnak ismét Greguss Agostot, másodtitkárnak pedig Tóth Kálmánt. A társulat belső tagjainak Toldy Istvánt és Berczik Árpádot, kültagnak Ring Mihályt. A társaság két pályadíjat a bírálók ezuttal kiadni ajánlák: az elméleti kérdésre küldöttet (középfajta drámák elmélete), két szavazattal egy ellen; a költői beszélyre pedig egyhangulag „A délibábok hőse” címűt ajánlák, mint a melyet költszetünkre nyereségnek, „A régi láng” címűt pedig dícséretre méltónak tartják. — A zárt ülést megelőző nyilvános gyűlésen két fölolvás volt. Gyulai Pál Tennyson egyik költői beszélyét: „Ginevrát” mutatta be Szász Károly fordításában; második fölolvás Vulcan József volt, fölolvásza az „Argesi zárda”, román legenda, mely a „Kőműves Kelemen” című székely balladával azonos tárgyú.

(Az ünnepélyes közülésen), melyet a Kisfaludy-társaság febr. 9-én fog tartani az akadémia dísztermében, a műsor ez lesz: Toldy F. megnyitója, Greguss titkári jelentése, „Két kép” költemény Györy Vilmostól, „Másvilági bűnhődés” beszély Szigligetitől, „Fölebredvén” tanköltemény Greguss Agosttól, pályázati jelentés s a pályanyertes műből mutatvány fölolvásása, új jutalomkérdések kitűzése s elnöki zár-szó.

(Az országos kisdjedvedő egyeslet) vasárnap tartotta alakuló közgyűlését a megyeház termében, s ez első alkalommal már nagy érdeklőséggel találkozott. A gyűlés kezdetén P. Szathmáry Károly adta elő az egyeslet üdvös szóját. Ezután tiszteltbeli elnöknek nagy éljenések közt választották meg Bathányi övezgyét és b. Eötvös Józsefét. Megválasztottak továbbá: elnöknek b. Seennyey Pálné; alelnöknek Tisza Kálmáné, Kralovány Istvánné és Gyömrői Vilmosné. Ezekon kívül a férfiak közül elnöknek Várady Gábor; titkárnak P. Szathmáry Károly és Mayer Miksa; jegyzőknél: Gyögy Aladár, Korányi Adolf, Lember József és Falvy János; pénztárnoknak Csáber Bély; ellenörnek pedig Schermann Adolf.

(Az egyeslet ifjuság ötasóköre), melynek megnyitására jan. 26-án Jókai „A jövő század regényé”-ből olvasott föl egy fejezetet, a földfa és szerb-utca sarkán levő helyiségében csinos négy teremmel, sok lappal és máris jelentékeny könyvtárral bir, melynek gyarapítására Jókai, Kautz Gyula, dr. Koncz etb. szép ajánlatokat tettek. A körnek több mint 800 tagja van.

(Az állat- és növénykiosztó) (azelőtt állatkerti társulat) szintén vasárnap tartá közgyűlését, Milassin Vilmos titkári jelentése tudatá, hogy a Casanova asszony oroszlanait ötezer forinton megvenni elhatározták, és hogy a társulatnak 79 év-dijas tagja van. Berecz Antal igazgatói jelentése szerint az egyeslet vagyona 110,888 frt, tartozása pedig 118,880 frt, s így a deficit 8392 frt. Allat 422 darab van. Mult évben a kör 65,643 egység látogatta meg. Elnöknek dr. Szabó Józsefét választotta meg, alelnöknek Gelléri Szabó Jánost, Unger Henriket és gr. Zichy Viktort, titkárnak újra Milassin Vilmost.

(A bécsi magyar egyeslet) rendes félévi közgyűlését helyiségében, Neubaub Spindlerg. 6. sz. jan. 19-én nagyszámu tagjai jelenlétében tartá

Közintézetek, egyeslet.

(Magyar tud. akadémiá.) A közlebbi hét-főn a folyó ügyek elintézése végett tartottat, gr. Lónyay Mihályt elnökleté alatt, összes ülés. Először is Arany János főtitkár bejelenté Vass József és idős Péterffy Károly levelező tagok elhunytát, továbbá azt, hogy a portugál kormány tudósítása szerint néhai Magyar László irományai Benguelában éltek. A közoktatásügyi miniszterium értesíté az akadémiát, hogy Bálint Gábor kerületi utazására 1800 frtot utalványozott. Volt egy furcsa bejelentés is: Dr. Cseh Ottokár Károly Csehországból, levelében kérte az akadémiát, hogy válasza be tagjai közél — Az ülés végén Toldy

a hely is szörnyen megváltozott; a mindenféle állatok és növények kipusztultak belőle; csak egy-két palma-, szilva-, narancs- és citromfát vettem észre az egész helységben; körülte beduin tanyák és raktárak álltak.

Ilyen kopár, kiszárott vidék mellett haladt el a mi „Mezopotamia” nevű 1500 tonnás gőzösünk az egykor világhírű és termékeny országban, míg végre Amara nevű kis török város mellett horgonyt vetettünk. A városnak 2000 lakója van, kik Bagdádval jelentékeny kereskedést folytatnak.

Amarát csak másnap reggel (szept. 17-kén) hagytuk el, számtalan utazót véve föl hajónkra, kik velünk együtt Bagdád felé igyekeztek. Utunk a folyam folytonos kanyargása miatt sok akadályba ütközött s alig haladhattunk előre. A partok nem sok érdekes látványt kínálnak; a folyó tele van tömérdek teknős békával, melyek a napon sütkezni a partra másznak ki; minde-nütt halászo szürke és fehér kanásos gémeék, gólyák s nagy számu más vízi madarak láthatók. A parton egymást érik a szigonnyal halászó arabok. — A nap tüzevően tűnik elő s lementekor és fölkeltekor szép rózsaszín festi a láthatárt.

A partokon többször kiszálltunk, s ilyenkor bő alkalmat nyílt a közsé beduinok életmódját és szokásait tanulmányozni. Ösztintén megvallva, nem valami kellemes tanulmányozás volt biz az! Örökös szívódás, verekedés és káromkodásból áll egész életük; folytonosan kiabáltak, ordítottak; rongyos férfiak és nők, meztelen porontyok, kiktől pálmaszilván, éretlenség, nyenyén s ugorkán kívül egyebet nem kaphatunk, s azt is pogányul megfizették velünk; husnak, kenyérnek híre-pora sem volt. Szóval cigány egy nép volt biz az.

Hajónknak többszöri megfeneklése és f-nakadása után végre Kút élébe érkeztünk, hol is a part szélén kikötöttünk. Itt majdnem rendeltéképen adták tudunkra, hogy kiki lássa el magát kelően élelemmel, mert azon a vidéken, a hol heresztül megyünk, nem kaphatunk semmit. A jóakaratu figyelmeztetést követtük is és összevásároltunk mindent a mit csak elkaphattunk, pálmaszilvát, bagymát, tojást, túró, kenyeret, szóval mindent a mi megehető.

Kut vidéke csak oly elhagyott, mint a többi partszéli városoké: alig látható imitt-amott egy kevés zöld-ség, azt is csak éjjeli és nappali szorgos öntözés mellett lehet életben tartani. Mielőtt elindultunk, a vibar szérnyain oly iszonyu égető homok-felleg rohant felénk a szárazsárol, mint-ha az egész pusztaság kerekedett volna föl ellenünk; a dühöngő orkán majd szétszédte az ernyőt fejünk felett; a Saamum égetett, fojtott itt az a hajón is, hát még a pusztában, hol a meglapult tevé-, juh- és bivaly-csordákon vágat ilyenkor keresztül, néha egész homokhalmokat zudítva szegény fejükre.

Ilyen kíséret mellett vonultunk már Kuttól kezdve, fölfelé a felkorbácolt hullámú folyamon. A táj kopár, kietlen, egyhangú mindenütt, mint eddig volt; a víz sekély volta miatt alig tudtunk a széles folyón eléfelé vergődni, ugy hogy 150 angol mérföldet öt egész nap alatt hagytunk hátra. A környék erre már népesebb, ámbar a természet itt is meglehetősen fukaron öltöztette föl a földet. Gyarló külsejű arab városok és falvak, itt-ott merész ivertü romok szegélyezik a folyó partjait, melyeken roppant sok paszuly természetnek a földkunyhóban lakó arabok. A partokon vizemelő gépek nyikorogva vontatják fel a vizet öntözésre, mégis alig tudnak egy kis zöld szinezetet kölcsönözni a vidéknek.

Itt már Bagdádunk igen közel kell feküdnünk, legalább a folytonosan élénkülő sürgés-forgás azt sejteti velünk, de mi azért nem tudtunk gyorsab-

ban menni; 30 mérföldet két nap alatt tettünk meg. Végre a kopár vidék előbb évezék, később pálmaszilva-erdőségek által kezd felénkbe szint kapni a folyó mindkét partján. A fák lombjai közül munkás lakos s büszke kéjlakok villannak elő itt-ott, s mintegy 5 mérfölddel feljebb élénkbe tűnik Bagdád emeletes, lapos, méhejszerű házaival, pompás konzuli palotáival, gyáraival, díszes raktáraival és kaszárnyaival. A folyót a tulsó parttal szép hajóhid köti össze. A mint beléptünk a városba, mely a Tigris folyó mindkét partján terül el, csak ott láthattuk meg igazán mindenfelé annak a roppant gazdagságnak a jeleit, melyről Bagdádot már a középkorban „kinccses”-nek neveztek. A dúsan és változatosan tele rakott bazárok végtelennék látszó sorai, melyek legalább is 6 angol mfd. hosszúságra nyulnak végig a városon keresztül, a kelet minden fényét, csillogását, ipar-és műtermékeit egyesítik magukban. Itt is, mint a többi nagyobb keleti városokban, a bazár a város födisze és látványosságával telt mulató helye; a város többi része silány, kacskaringós, szűk utcákból áll, melyek alig érdemlik meg figyelmünket. A város háttere nagyszerű ezredves romokat és pompásan épült siremlékeket tüntet föl, míg annál is távolabb eső határa futóhomokkal borított sivatagban vész el.

A tulsó part szintén ilyen; a város ott is nagy tért foglalt el, de pár nagyobb s díszesebb mecsetjén kívül alig van feltűnőbb épülete. A

ben a fák télen új leveleket hajtottak s a madarak fészkeket kezdtek rakni; 1289-ben egyáltalán nem volt tél, és karácsonkor oly tavaszi időjárás volt, hogy az ifju leányok ezen ünnepre ibolyákkal ékítették magukat; 1241-ben a fák márcziusban teljes virágzásban álltak és ápril végén már érett cseresznye volt; 1538-ban a kertek már deczember és január hónapokban teljes virágpompájukat kifejtették; 1524-ben a fákat februárban zöld lombok borították; hasonló történt 1538-ban. 1607, 1609 és 1617-ben a télnek semmi nyoma nem volt; 1722-ben Németországban január közepén felhagytak a fűtéssel és februárban valamennyi fa virágzott. Végre 1780. Sz.-Pétervárott az ujevet 8 foknyi meleg mellett ünnepelték meg. De még e század elejéről is több oly évet jegyeztek föl, melyekben a tenyészést majdnem semmi fenakadást nem szenvedett. A mostani télhez hasonló tél volt az 1833-iki is, mégis az 1834-ik év a század legjobb termésű éve volt. Az akkora év bora mennyiségre felülmúlt az előző év szüretét, és a mellett a minőség is kitűnő volt, hogy még most is keresik. Gabna és buza is nagy mennyiségben volt. Akkor is voltak emberek, kik rosz aratást jövendöltek, kik állították, hogy az ősi vetés gyorsan fog kikelni és ezután sokat fog a fagy és hó által szenvedni. De jövendőlésük dugába dőlt. Az aratás egy hónappal előbb történhetett meg, mint az előző évben. Tekintve tényeket, nem kell már jóelőre kétkedni az áldásos aratásban. Vajha beteljesednék e jóslat!

(Volt-e I. Napoleon császár Győrött?) Ezen kérdésre a „Győri Közlöny” minden kétséget eloszlató adatok felhozásával felel. Érdekes ezeket a Paintner Mihály győri kanonok egykoru diariumából vett következő adat: „Maga Napoleon császár Eugen vicze királylyal, a bajor koronaherceggel és más elsőrangú vezérekkel Győrbe jött és a Bezzerdy-házba szállott. Nemokára megrékezése után lóra ült, megsejmelte a bástyákat és az egész környéket, parancsokat osztott, mely részről és mi módon készíttessenek új erődítések, mit tegyen az őrség, ha a mieink vissza akarnak foglalni. A mi meg is történt volna, ha a béke közbe nem jő. A káptalan a városi hatósággal együtt a ház lépcsőjénél tiszteltgette neki, midőn szobájából a vá-

ros végén lóvonatu vaspálya visz Kazumba, hol igen pompás, négy tornyu s két aranyozott kupolájú nagy mecset van, melybe naponként roppant sokan mennek a mohammedánok ájtatoskodni; kereszténynek és zsidóknak életébe kerülne, ha oda belépné.

Bagdádrol még nem sok érdekest irhatok, mert első tekintetre az is csak olyan, mint a többi keleti városok. Szerfölött sok benne a zsidó, kik a garasos arisztokracziát képviselik; valahány van, mind üzérkedik és ipart folytat, sőt a tudomány is csak nálok találhat inkább. A férfiak és nők igen szépek, harcizás nép, Bagdád környékén köztök gyakran egész csaták fejlődnek ki, melyeket azonban a kormány összedugott kézzel néz. Bagdádunk 100,000 lakója van s kereskedelme az egész török birodalomban első helyen áll; a forgalmat részint hajók, részint karavánok közvetítik; kocsinak hírt sem hallani.

Jövő levelemben a karavánokról írok, mert magam is azzal szándékozom innen tovább utazni. Sz. Török János.

Egyveleg.

(Rendkívüli téli időjárás.) Azok megnyugtatására, kik a mostani enyhe napok rosz következményeitől tartanak, egy német lap, régi krónikák nyomán a következő adatokat közli: 1172-

III. Napoleon lakása Chislehurstban. (Cambden-house.)

90 egyemeletes s 205 földszinti ház épült, nem számítva a ráépítéseket.

*(Honnán, hová?) Pest, Buda és Ó-Buda ma még teljesen különálló hatóságai utasítottak, hogy már a tényleges egyesítés előtt, kiadványai-
kon ezt a nevet használják: Budapest. Ebből nagy zavar következett. Ó-Budáról így érkeztek a levelek: „Budapest közönsége Budapestben: Budapest közönségének Budapestben.“ Hogy Ó-Buda ezt a levelet Pest vagy Buda városához intézte-e, azt természetesen a címről nem lehet tudni, s így a posta elvitte Pestre, itt felbontották és kitűnt, hogy Budára szól, ráírták tehát a címet: „Vissza Budapest közönségének Pestbudán.“ De a levelet, nem tudni mi oknál fogva, a budaiak sem vállalták el, hanem újra címzették: „Vissza Budapest közönségétől, Budapest közönségének Ó-Budán“ s ez így meggy tovább nagyon mulatságosan.

*(Gödöllőről) írja egy bécsi lap, a „Wiener Tagblatt“ tudósítója: „Életemben nem mulattam olyan jól, mint ez őszön Gödöllőn.“ — A császárné s szavai felől kezeskednek előttem és én örömet elhiszem. Ugy, mint a császári pár Gödöllőn, osztrák uralkodó család még nem élt. A hölgy-etiquette körülve és számúze van Gödöllő területéről; mindenki tetszése szerint él, beszél és mulat. Mig például — hogy csak egyet említsünk — Bécsben a császárt legközelebbi környezetének sem lehet megszólítani, itt gr. Keglevich Béla a mezőn, vadászat előtt unokahugát bemutatja a császárnénak, s ez a legnagyobb szeretetreméltással fogadja a fiatal hölgyet. Hasonlólag minden feaz nélkül viselik magukat a császári és a többi urak; beszélnek nevetnek, félálnak a logkedélyesebb hangon, a mit épen jön.

*(Fejedelmi vendégek a bécsi világkiállításán.) Bécsi hivatalos körökben sokat beszélnek már a sorrendről, melyben a világkiállításra meghívott fejedelmi vendégek a meghívásra a Burgban meg fognak jelenni. Ezek szerint a német és hihetőleg vele együtt az orosz császár június végén, vagy július elején jelennek meg; május hava nemcsak az angol trónörökös, de az olasz király is Bécsben találja, kit aztán az egyiptomi alkirály követ. Kimaradásukat a meghívottak közül eddig csak a zultán, a görög, spanyol és svéd királyok jelentették, míg a kisebb német fejedelmek, a belga és holland királyok június és július hónapokban várhatók. Thiers látogatása még nem bizonyos. A bajor király már a megnyitást (június 1-seje) előtt Bécsben fog időzni, mivel Gizella főhercegnő asszony lakodalmán, — mely április végére van tervezve — tisztséget fog viselni. — A világkiállítás költségei oly nem várt dimenziókban haladnak, hogy a sok kiadás Bécs egy tekintélyes nagy részénél rosz vért csinál. Még harmadfél millióra van szükség, hogy az építkezések bevégeztesenek; egy millió forint kell a világkiállítás tartama alatt a rendőrség létszámának emelésére, — és másfél millió a monarchák illő fogadtatására. Egészen véve: Ausztriának világkiállítása 18 millió forintba kerül. Sokan kételkednek, hogy a roppant kiadásokhoz képest lesz-e megfelelő haszon ebből? A Tamások magát a kupolát is féltik az összedőléstől, — mert a fedélzet oly nehéz, hogy a különben is igen nehéz vasgerendák alig bírják el a roppant terhet. Szakértők ellenben minden beomlás ellen biztosítanak.

*(Berlínben) is elrendelték a 8 napi udvari gyászt Napoleonért, hogy megőrizzék a régi etikettet. Egy német lap azzal vigasztalta hazája fiait, kik az elhunyt ellenség és 1870-ki fogolyért a gyászt kedvetlenül viselik, hogy 8 napos gyász egybeesik a Helena orosz nagyhercegnőért elrendelt 14 napos gyászszal. Ez utóbbi Pal württembergi herceg leánya volt, s nem egy fontos ügyben diplomatiai küldetésben is járt közben a berlini udvarnál. Most 66 éves korában halt meg.

*(A honvédenházban) Jókai Mór életfogytiglan egy honvédet fő: saját költségén tartani,

az ez évi költség első részletét már át is adta Vidacs Jánosnak.

*(Petőfi Sándor házasparkja.) Jókainak Kolozsvári Lajos pesti szabómester megküldötte Petőfi Sándor házasparkját, melyet Petőfiné még mint menyasszony hímezett a költő számára. Petőfi nejdnek halála után Petőfi fia birtokába került; majd harmadik kézből Kolozsvárhoz, ki azt, mint Petőfi barátjának, Jókainak adta át. Jókai az emléket köszönettel vette, s át fogja adni a Petőfi után maradt dolgok gyűjteményébe, hogy ha ily gyűjtemény valaha egybeállítatik.

*(Házasság.) Benard Lajos honvédelmi miniszteriumi osztálytanácsos mult heten tartá esküvőjét Gáspár Emilia k. a. nyal, Gáspár András 48-ik honvéd tábornok és képviselő leányával. — Bekais Gusztáv kir. táblai tisztviselő és a „Reform“ munkatársa, eljegyezte Bogdanovits Krisztina kisasszonyt, a nemzeti színház tagját.

*(Egy honvéd temetése.) Monor községe néhány nap előtt összedott pénzből temettet el egy honvédet: a 86 éves Csajághy Istvánt, ki egykor főhadnagy s 13 évig száműzött volt, s m. h. 19-én rongyosan, betegesen ment a biróhoz szállást kérni s a kapott szálláson még azon az éjszakán meghalt.

*(Haláloszok.) A századunk első évtizedeiből fennmaradt veterán írók egyike dől ki ismét. Neve s bölcsészeti művei most már csaknem el-
vannak feledve, de régi hatásuk megérdemli, hogy egy meleg szót szóljunk öket túltelt agg szerzőjük halálá. kor. E férfi id. Péterfy Károly, ref. nyugalmazott lelkész, ki jan. 28-án hunyt el Maros-Vásárhelyt, 83 éves korában. 1815-ben választották vásárhelyi lelkészé, három év mulva pedig a ref. főtanodában a bölcsészeti tudományok tanára lett. A tud. akadémia 1834-ben választá meg levelező tagul. 1837-ben tordosi pap lett, de a forradom kizavarta e magányból. Két évig volt számos családjával állomás nélkül. A szükség elől a dévai egyházban talált, mint lelkész, menedéket, mígnem 1855-ben a m.-vásárhelyi egyház második ízben is lelkészévé választotta. — Az erdélyrészi tanügyet súlyos csapás érte, Kasza Dániel, nagyenyedi főiskolai tanár hosszas és kinos betegség után jan. 20-án bekövetkezett halálával. A boldogult egyike volt a legjelesebbeknek, kik a nagyenyedi főiskola egykori fénykorából keltek ki s több évi tanári működése alatt fáradhatlan szorgalommal, önfelelődo odaadással fizette vissza az anyaiskolának, mit egykor tőle vet. — Nagy-Körösnön 27-én hunyt el Kubinyi Albert, dúsgazdag földbirtokos, ki családát és végredeletet nem hagyván hátra, egy milliónál többet érő vagyontát nővére: Bóza, (Lónyay Albert volt-főispán neje) fogja örökölni, bár mondják, hogy életében sokszor úgy nyilatkozott, hogy egy távolabbi rokona: Kubinyi Géza lesz az ő örököse. — Békésmegyében, Ócsodón jan. 26-án hunyt el Péterfi Ferec orvosudor, ki a szabadságharcban honvédorvos volt. — Remetési és pogányesi Sebestiani Vilmos, pesti ház-és földbirtokos, 67 éves korában Bécsben meghalt.

Nemzeti színház.

Péntek, jan. 24. „Az ördög naplója.“ Vigj. 3 felv. Irták Arago és Vermonn; ford. Egressy B. (Mándoky B. utolsó föléptéül.)

Szombat, jan. 25. „Faust.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Gounod.

Vasárnap, jan. 26. „Viola.“ Népszimnű 5 felv. Irtá Szigeti József.

Hétfő, jan. 27. Először: „Női könyvek.“ Vigjáték 1 felv. Irták Siraudin és Thibaut. — „A csapodár.“ Vigjáték 3 felv. Irtá Sardou; ford. Szerdahelyi. (Halmi Ferenz első vendégföléptéül.)

Kedd, jan. 28. „Rigoletto.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerzte Verdi.

Szerda, jan. 29. „Fenn az arnyó, nincsen kas.“ Vigjáték 3 felv. Irtá Szigeti. (Halmi Ferenz második föléptéül.)

Csütörtök, jan. 30. „A fekete deminó.“ Vig opera 3 felv. Zenéjét szerzte Auber.

Szerkesztői mondanivaló.

— Több t. előfizetünk az előfizetési pénzeket és a la-
szátküldésre vonatkozó felszólalásokat folyvást a szerp-
kesztőséghez intézi, a mely pedig ily dolgokkal nem foglalkozik; a hozzánk érkező ily tárgyú leveleket rendszeren átadjuk elintézés végett a kiadó-hivatalnak, de legyen szabad figyelmeztetnünk t. előfizetőinket, hogy a lap anyagi oldalát illető összes közleményeiket ezelszerűbb egyenesen a kiadó-hivatalba intézni.

— Többik R. A. A hirdetését már a multkor átadtuk a kiadó-hivatalnak; az efféle ügyeket is ott intézik, s a szerkesztőség alig foglalkozik többet a hirdetésekkel, mint az olvasók.

— Hajnik. Igyekezni fogunk valamennyi kívánatot teljesíteni.

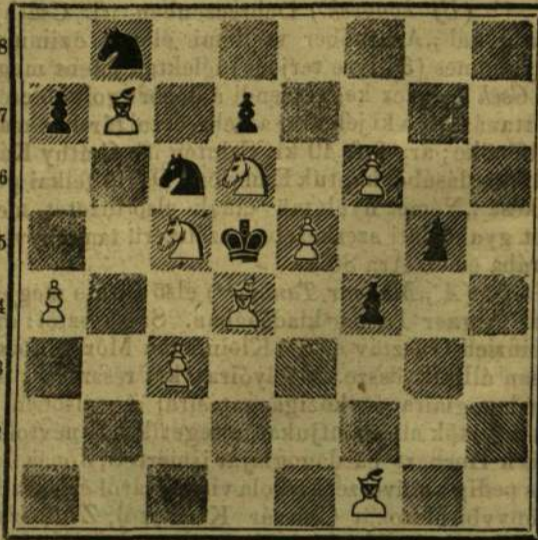
— B.-Gyarmath. L. S. A mostani alakban már jobb a közlendők sorába tesszük, de az új év ilyen áldásaiban nem szegény, s nem hamar jut számára hely.

— Debreczen. V. M. Nem közölhető.

SAKKJÁTEK.

688-ik sz. f. — Braune Róberttől (Gráciban)

Sötét.

Világos.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

A 683-ik számú feladvány megfejtése. (Gorgas Viktortól Sopronban.)

Vil.	Söt.	Vil.	(a)	Söt.
1. Va6-d6: 1. e7-d8: (a)	1. . . . . 1. Kd4-e3: (b)	1. . . . . 1. Kd4-e3: (b)	2. Vd6-e5: 2. tetsz. szer.	2. Vd6-e5: 2. tetsz. szer.
2. Fe6-f5: 2. tetsz. szer.	3. e8-e4 matt.	3. Ve5-e1 matt.		
3. e8-e4 matt.				
(b)	(c)			
1. . . . . 1. f4-e3: (c)	1. . . . . 1. Fg4-e6:			
2. Vd6-d5: 2. tetsz. szer.	2. Vd6-d4: 2. tetsz. szer.			
3. Vd5-g3 matt.	3. Vd6-f4 matt.			

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolcon: Ozenet József. — Gelsen: Glesinger Zeigmond. — Kecskemén: Galambos László. — Alsó-Dabason: Parragh József. — A pesti sakk-kör.

Versenyjátzmá Bécs—London között (Skót esel.)

Világos (Bécs.)	Sötét (London.)	Világos (Bécs.)	Sötét (London.)
1. e2-e4	e7-e5	12. Hb5-c3	Bh8-e8
2. Hg1-f3	Hb8-c6	13. g2-g3	Vf4-f6
3. d2-d4	e5-d4	14. Hf3-d2	Hg4-h6
4. Hf3-d4	Vd8-h4	15. Hd2-e4	Vf6-g6
5. Hd4-b5	Ff8-b4	16. Fe2-h5	Vg6-f5
6. Fe1-d2	Vh4-e4	17. Fh5-f3	b7-b6
7. Ff1-e2	Ke8-d8	18. Ff3-g2	Fc8-b7
8. 0-0	Fb4-d2	19. Vd1-d2	f7-f6
9. Hb1-d2	Ve4-f4	20. Ba1-d1	Hb6-f7
10. e2-e4	Hg8-f6	21. Bf1-e1	(Folyt. köv.)
11. Hd2-f3	Hf6-g4		

Lapunk mai számahoz van csatolva a Hoffmann J. pesti magáreszkedésben kapható gazdasági, kerti, fa- és virág-magvak bővített árjegyzéke.

TARTALOM.

Bulwer Eduárd, lord Lytton (arckép). — A politika maszkjai. — A hadnagyné tyukja (folyt.). — A két Napoleon császár (három képpel). — A kereskedelmi iskolák az Egyesült-Államokban. — Bombaytól Bagdadig, II. — Egyvetelek. — Tarhas: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Feloldó szerkesztő Nagy Miklós (L. magyar-utca 21. sz.)

6-ik szám.

Husadik evfolyam.

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krajczárba számítattik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haussenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 3. — Bélyegdíj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Driquet Péter.

(1820—1872.)

Hogy 1848-iki nagy küzdelmünk nem pusztán nemzeti önvédelmi harc volt, hanem az általánosb érdekű világszabadság harca is egyszersmind, semmi sem bizonyítja jobban, mint a részvét, melylyel idegen nemzetek hős fia is viseltettek e küzdelem iránt, állottak sorainkba s ontották véreket velünk együtt, éreztünk. A lengyelek közül egy Bem, Dembinszky, már világhírű hadvezérek, egy Visoczky, Woronieczky herczeg s számtalan mások, — a németek közül a derék Leiningen, szabadságharczunk egyik legderékabb katonája s legtehetségeseb tábornoka, — az angol Guyon Richard, az oroszlánszivi s annyi más idegen származásu, de velünk a tüzben összeforrt szívű hős, megannyi bizonyosságai a fenntebb kimondott igazságnak. — S ha saját vérünkől eredt hőseinket, a haza iránti kötelesség bajnokait s vértanuit, a hirneves és névtelen felisteneket, honvédeinket kegyelet és emléki illeti, — kétszeresen kötelesek vagyunk kegyelettel s hálával emlékezni meg azokról, kik idegen ország fiait létökre, hazánk védelmére fegyvert kötöttek s érette véreket is ontották.

Ezek közé tartozik a férfiú is, kinek nevével a mult év halottai közt találkoztunk legközelebből, de kit a forradalom hősei — s a várfogylok névsorában is feltalálunk azok közt, kik hazánkért küzdöttek és szenvedtek. Most magyar föld fedi porát, bár bölcséjét nem e földhöz forrott s benne már hazánkfiát gyászolhatjuk. Legyenek e sorok emlékének szentelve. E sorok írója egyrészlről feledhetlen barátja iránti kegyeletének kíván áldozni, másfelől az olvasónak vél szolgálattal tenni, mikor e rövid életrajzban részletezve bár, de lehetőleg összevonva mutatja be a derék férfiú életének főbb vonásait.

DRIQUET PÉTER. (1849.)

kereskedő leánya: Anna, — ki fiát túlélve, ma is életben van még. Driquet Péter az atya, az időben mikor fia Prágában a napvilágot meglátta, főhadnagy volt a 23. sz. császári gyalog-ezredben.

De Péter még kised gyermek volt,

mikor atya ezredét Magyarországra és pedig egyelőre épen Pestre tették át. A kis fiu anyanyelvével csaknem egyszerre tanulta meg a magyart is, s már kis korában megszerette a magyar nyelvet, kikkel együtt járt iskolába Pesten. Négy iskolát végzett már, mikor apját, ezredével Pozsonyba tették át, s ő is ott folytatta és végezte be az elemi osztályokat.

Mint katonafiu korán katonának volt szánya s magának is e pályára levén hajlama, a gymnázium végeztével a bécsujhelyi katonaiakadémiába ment, hol hét

évet kitűnő szorgalommal és sikerrel végezvén, mint tiszt lépett ki onnan és pedig épen azon gyalog ezredbe, melyben atya is szolgált. Csak 18 éves volt még, de kitűnő szorgalma, ügyessége s jó magaviselete megszereztek neki fölébvalói jóakarattát és bizalmát, s csakhamar első-osztályu hadnagynak mozdítottott elő. Az ezred még folyvást Magyarországból fekvén, alkalma volt a gyermek-korában megtanult nyelvet s elsajátított rokonszenvet nem feledni el, s ő valóban mindig is szeretettel viseltetett a magyarok iránt, nyelvünket pedig hibátlanul írta és kevés hibával beszélt, úgy mint igen ritka idegen.

Rokonszenve leginkább magyar társaságokba is vonzotta; s a csinos, mivel és magyar szellemű hadnagyi szivesen látott vendég volt Pesten nem egy előkelő magyar háznál. Így ismerkedett meg a fővárosban hazánk egyik derék hőlgyével, a lelkes Alapi Salamon Rózával. Ismeretségüknek kölcsönös hajlama s ennek rövid időn házassági frigy lón eredménye. Mars fia ott hagyta a katonai szolgálattal s katonai becsülettel kilépvén abból, polgári életre s a családi élet örömeire szánta magát. Most már, a magyar nő oldalán, a magyar birtokon, egészen magyar ember lett belőle. Házuk

HETI-NAPTAR.		Katholikus és protestans naptár		Görög-orosz naptár		Izraeliták naptára		N a p		H o l d			
Honapi-és hetinap								hossza	kél	nyug.	hossza	kél	nyug.
2 Vasár	E 4 Gy. sz. b. a.	E 4 Gy. sz. a.	21 G Maximin	Sebat R.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.	1. p. 4. p. 4. p.
3 Hétfő	Balasz püsp.	Balasz	22 Timotheus	5 Gábor	313 44 2 37 5 2	12 7 10 11 11 24	12 7 10 11 11 24	12 7 10 11 11 24	12 7 10 11 11 24	12 7 10 11 11 24	12 7 10 11 11 24	12 7 10 11 11 24	12 7 10 11 11 24
4 Kedd	Isidor, Andr.	Isidor	23 Kelemen	6 Gedeon	313 45 7 25 5 3	26 7 10 21 regg.	26 7 10 21 regg.	26 7 10 21 regg.	26 7 10 21 regg.	26 7 10 21 regg.	26 7 10 21 regg.	26 7 10 21 regg.	26 7 10 21 regg.
5 Szerd	Agota	M dert	24 Xenia	7	315 46 7 25 5 4	39 2 11 43 0 36	39 2 11 43 0 36	39 2 11 43 0 36	39 2 11 43 0 36	39 2 11 43 0 36	39 2 11 43 0 36	39 2 11 43 0 36	39 2 11 43 0 36
6 Csüt.	Dorothy szűz	Dorothy	25 Gergely hitv.	8	316 47 7 25 5 6	52 31 11 9 1 49	52 31 11 9 1 49	52 31 11 9 1 49	52 31 11 9 1 49	52 31 11 9 1 49	52 31 11 9 1 49	52 31 11 9 1 49	52 31 11 9 1 49
7 Pént.	Romnál apát	Rikárd	26 Xenophon	9 Kolof. ún.	317 47 7 23 5 8	65 13 11 39 3 1	65 13 11 39 3 1	65 13 11 39 3 1	65 13 11 39 3 1	65 13 11 39 3 1	65 13 11 39 3 1	65 13 11 39 3 1	65 13 11 39 3 1
8 Szom.	Máthai János	Salamon	27 Ján. Christos.	10 Hebron	318 48 7 21 5 10	77 31 este 4 8	77 31 este 4 8	77 31 este 4 8	77 31 este 4 8	77 31 este 4 8	77 31 este 4 8	77 31 este 4 8	77 31 este 4 8
Hold változasa. 3 Első negyed 4. 11 óra 21 perczkor délután.													